

Filozofie božské lásky

PRASTARÁ MOUDROST O
NESMRTELNÉ DUŠI

ŠRÍLA BHAKTI VALLABHA
TÍRTHA GÓSVÁMÍ MAHÁRÁDŽA

*Filozofie
božské lásky*

PRASTARÁ MOUDROST O
NESMRTELNÉ DUŠI

ŠRÍLA BHAKTI VALLABHA
TÍRTHA GÓSVÁMÍ MAHÁRÁDŽA

EDITION
NITYANANDA

Obsah

Věnováno našemu duchovnímu učiteli
Óm Višnupádovi 108 Šrí Šrímad
Bhakti Vaibhava Purí Gósvámí Mahárádžovi

Akšaja Třitíja Gaurabda 521
19. duben 2007

SRI KRISHNA CHAITANYA MISSION
SRI SRI RADHA GOVINDA MANDIR
www.radha-govinda.net

Předmluva.....	6
<i>Nestárnoucí moudrost starověké Indie.....</i>	9
Duchovní odkaz Indie.....	1 0
Jógové systémy.....	1 2
<i>Nauka o seberealizaci.....</i>	1 9
Bhakti a Bhagavad-gítá.....	2 0
Šrí Čaitanja.....	2 4
<i>Filozofie božské lásky.....</i>	2 9
Základ božské lásky.....	3 0
Praktikování božské lásky.....	3 7
Naplnění božské lásky.....	4 2
<i>Učitelé bhakti-jógy.....</i>	4 5

PŘEDMLUVA

Prvořadým cílem života je dosáhnout naplnění vnitřní touhy po trvalém štěstí. Zloděj nebo lidumil, žebrák nebo král – ti všichni mají jedno společné. Neustále hledají svobodu a radost. Nikdo nechce být nešťastný.

Ve světě hmotné duality se však štěstí dá těžko najít a rychle pomíjí. Vše je dočasné a vlivem času se jednou i ten nejtvrďší diamant obrátí v prach. Naprosto jisté je pouze to, že nakonec budeme muset zemřít. A smrt může zaklepat na naše dveře dříve, než bychom očekávali. Kdo zná nepředvídatelné cesty osudu?

Unaveni ze své cesty hmotným životem, ti více citliví a introspektivní nakonec zanechají marných pokusů dosáhnout štěstí ve vnějším světě smyslových zážitků. Začnou svoji pozornost obracet do svého nitra – do světa vědomí, srdce a duše.

Člověk má mezi všemi živými bytostmi jedinečné postavení. Pouze u lidí najdeme mravnost a schopnost uvažovat o minulosti a budoucnosti. Odkud pocházíme? Co je smyslem života? Proč máme trpět? Co se bude dít v okamžiku smrti? Jaký je náš osud?

Abychom tyto důležité otázky zodpověděli, musíme vstoupit do sféry náboženství a duchovna. Přestože se ve většině případů stala věda moderním

náboženstvím, není nám schopna dát uspokojivě odpovědi na otázky týkající se duše, jelikož sama pochází z hmoty. Na počátku třetího tisíciletí by mohlo být zcela jasné, že moderní věda přispěla k opravdovému zlepšení naší životní úrovně jen velmi málo. Příroda je rychle ničena nerozvážným znečišťováním, které souvisí s moderní technologií. Atomové a biologické zbraně ohrožují náš život. I přes veškerý pokrok v oblasti medicíny a chirurgie jsou nemoci, stáří a smrt stejně tak nevyhnutelné, jako byly dříve. Je zjevné, že duše se ve světě hmoty nemůže usadit natrvalo.

Odnepaměti nám světci a písmata, dokonale obeznámení s vědou seberealizace, vyprávěli o jiném světě. Podle nich nyní putujeme cizí zemí exploatace a sobectví, ve které vždy jeden získává štěstí na úkor druhého. Zdůrazňují, že jsme do centra stvoření postavili sami sebe, a začali tak hmotný obal v podobě dočasného hmotného těla mylně považovat za naše pravé já.

Tento hmotný svět není naším opravdovým domovem. Nikdy nebyl a nikdy nebude. Náš pravý domov sestává z harmonie, půvabu, sladkosti a krásy. Je to země čistého vědomí, země duše, země božské lásky. Čistá láska této transcendentální sféry by neměla být zaměňována se sentimentální a egocentrickou láskou, kterou tak často nacházíme v tomto smrtelném světě.

Je to láska, zakládající se na nezištnosti a oddanosti Pánu božské lásky, z Něhož pocházejí všechny duše. Pouze tato láska je to, co činí život hoděn žití.

Přestože máme nárok do této země vstoupit, není to nic snadného. Abychom mohli vstoupit do země božské lásky, budeme muset naši duši odevzdat Bohu. A abychom to mohli udělat, musíme hledat pomoc u těch, kteří své životy odevzdali Bohu: u *sádhvů* neboli světců. Oni jsou naši praví přátelé a příznivci, kteří nás mohou bezpečně vést na cestě seberealizace. To se nezakládá na nějakém sektářském názoru, nýbrž na dokonalé vědě jako takové, postavené na učení dávných mudrců a nadčasové moudrosti svatých písem – jako je Bhagavad-gítá.

Tato knížka je úvodem do radostného a původního procesu *bhakti-jógy*, zakládajícím se na učení Šrí Čaitanji Maháprabhua, světce a mistra oddané extáze, který se na tomto světě zjevil v 15. století. Ve třetí části autor předkládá shrnutí všezahrnující filozofie božské lásky Pána Čaitanji. Doufáme, že tato knížka vzbudí čtenářův zájem a probudí v něm touhu dozvědět se více o vznešeném učení Šrí Čaitanji a o praktikování *bhakti-jógy*, jógy božské lásky.

- Část první -

Nestárnoucí
moudrost
starověké Indie

DUCHOVNÍ ODKAZ INDIE

Indie odnepaměti upoutávala představivost hledačů pravdy a krásy. Dodnes je stará Indie dobře známá díky své rozmanitosti ve všech oblastech života. Indie má vše – od nejvyšších hor světa až po ohromné pouště, tropické deštné pralesy, husté džungle, palmové pláže, velkolepé paláce a tajemné chrámy.

Indie je proslavena rozmanitostí v oblasti náboženství a duchovnosti. Četné svaté řeky, jako Ganga a Jamuná, tečou podél plání indického subkontinentu až k Bengálskému zálivu, na své cestě protékají starými svatými městy jako jsou Rišikéš, Haridvar, Mathurá, Vrindávana, Varanásí a Prajág. V Indii nalezneme božskou podstatu v úžasné řadě jevů. Mezi objekty uctívání nejsou zahrnuty pouze svatá města a řeky, ale i hory, krávy, stromy a samozřejmě také světci.

Indie je zemí bohů a bohyní, kteří sídlí na masivních, sněhem pokrytých vrcholcích himálajských hor, stejně jako na mnoha svatých místech, v chrámech a svatyních, které jsou hojně rozmístěny po celém poloostrově. Není žádný div, že taková země má bohatou filozofickou a duchovní tradici, jejíž kořeny sahají do dob dávno před příchodem Krista. Současné archeologické nálezy datují písemnou podobu Rig-vědy,

nejstaršího indického písma, do doby 2500 let před Kristem. Sanskrit, náboženský jazyk starověké Indie, je jednou z nejstarších a nejvytříbenějších řečí světa, která byla základem většiny soudobých evropských a euroasijských jazyků.

Studium minulosti této prastaré civilizace ukazuje, že dějiny Indie byly dějinami jejího duchovního úsilí. Stará literatura popisuje mnoho světců, kteří meditovali na březích svaté řeky Ganga a pokoušeli se nalézt odpovědi na otázky, týkající se tajemství života, duše a vesmíru. Kdo jsme? Odkud pocházíme? Jaký je náš osud?

Tyto otázky vyvstávaly z realizací mudrců, že život ve světě hmoty je dočasný a plný utrpení. Nemoc, stáří a smrt byly považovány za nepřátele, vždy připravené přidat kapku jedu do lidského „poháru štěstí“. Jejich vlivu nemohl nikdo uniknout.

V celé indické historii můžeme najít horlivé hledání osvobození od utrpení v hmotné sféře. Toto převládající téma se nachází ve všech aspektech její kultury – v umění, dramatu, tanci a literatuře. Hledání vysvobození z koloběhu rození a smrti (*samsára*) a opětovného spojení duše s Bohem stálo u kořene velkolepých jógových systémů, které charakterizují filozofickou a náboženskou tradici Indie.

JÓGOVÉ SYSTÉMY

V západních zemích je jóga často spojována s gymnastickými pozicemi těla (*ásana*) a dechovými cvičeními (*pránajáma*) pro zlepšení fyzického a v malé míře i duševního zdraví. Tato cvičení sama o sobě nejsou bezcenná, tvoří však jen pouhý částečný aspekt osmistupňového jógového systému, který sestavil indický mudrc Patandžali. Většina těch, kteří praktikují tuto jógu má pouze malou znalost jejího hlubšího významu. Abychom z praktikování jógy získali maximální prospěch, musíme být dobře obeznámeni s filozofickými principy, které její systém zvýrazňují.

Slovo jóga je odvozeno ze sanskritského kořene *judž*, což znamená: „jho“, nebo „spojit“. V této souvislosti se slovo jóga vztahuje na veškeré duchovní praktiky, které se snaží transcendovat svět hmoty a spojit duši s Bohem. V Indii existuje mnoho různých škol jógy. Ačkoliv *hatha-* a *rádža-jóga*, které částečně zastupují Patandžalioho školu, získaly v západních zemích značnou popularitu, není jejich vliv tak velký, jako vliv více filozofických škol jógy. V Indii je ve skutečnosti jóga a filozofie jedno a totéž.

Různé filozofické školy jógy vykazují určitý počet společných bodů. Všechny tradiční indické filozofické

školy se shodují v následujícím: existuje duše, která je nezávislá na hmotném těle; duše je spoutána ve světě hmoty; duše transmigruje skrze četné životní formy jako následek jejích minulých činů neboli *karmy*; konečným cílem je vysvobození (*mokša*, *nirvána*) z opakovaného koloběhu zrození a smrti.

Pojem duše je důležitým základním kamenem indické filozofie. Idea duše má zajisté své místo i ve většině jiných významných náboženských systémech světa, ale nikde není tohle téma tak důkladně rozebráno jako v Indii. Zde staří proroci zjistili, že se lidské tělo a mysl v průběhu času mění, zatímco osoba sídlící uvnitř zůstává neměnná. Dohodli se, že budou definovat to, co je neměnné, jako individuální částičku vědomí, *átmu* neboli duši. Introspektivní meditací došli dávní proroci k poznání, že čisté vědomí duše je pokryto různými vrstvami nevědomosti a vášně. Proto se duše chybně ztotožňuje s pomíjivým hmotným tělem a vyvíjí nesprávné pojetí sebe sama. To je pozice spoutané osoby, která je přitahována iluzorní energií hmotného světa.

Rišiové (mudrci) si také všimli, že život ve světě hmoty nebyl bez problémů. Nakonec na svět pohlíželi jako na místo utrpení, které rozdělili do tří kategorií. První je utrpení, které s sebou nese příroda, jako hladomor, zemětřesení nebo záplavy. Druhé je utrpení

způsobené jinými živými bytostmi, jehož projevy jsou násilí, válka a nenávisť. A třetí je utrpení způsobené vlastním tělem a myslí. Tělo onemocní, což způsobuje utrpení mysli, a nakonec přijde smrt. Zajímalo je hlavně, jak se osvobodit od těchto tří druhů utrpení.

Mudrci také poukázali na to, že každá činnost ve sféře hmoty má svoji opačnou reakci. Následky minulých činů, které se ještě měly projevit, byly nazvány *karma* a každá duše měla trpět nebo si užívat následků těchto činů. V okamžiku smrti *karma* rozhodovala, kam se duše dále dostala. Byla-li *karma* špatná, přijala duše nižší zrození (dokonce zvířecí nebo rostlinné životní formy), a byla-li *karma* dobrá, dosáhla duše vyššího vtělení (až po jemnohmotná těla polobohů na nebeských planetách). Obojí, dobrá i špatná *karma*, však držela duši polapenou ve světě hmoty, kde nebyl nikdo schopen uniknout vlivu tří druhů utrpení. Dokonce i ty nejjemnější sféry nebes byly považovány za hmotné stvoření. To vedlo k hledání Absolutní Reality, která by svojí povahou nebyla pomíjivá.

Pouze lidským bytostem je vlastní dotazovat se na povahu Absolutní Reality. Závěry, ke kterým dospějeme po tomto dotazování, se nazývají ontologie, což znamená filozofické pochopení toho, co tvoří skutečnost. Podíváme-li se na moderní vědecky orientovanou koncepci světa a jeho realitu, shledáme, že je založena

výhradně na smyslovém vnímání: „vidět znamená věřit.“ Jak skutečná je však realita tvořená našimi smysly?

Bližší podrobné zkoumání ukazuje, že smyslové vnímání je značně omezené. Všem se nám stalo, že jsme omylem pokládali určitou věc za něco jiného, jako třeba provaz za hada. Oko nemůže vidět věci, které jsou příliš blízko nebo příliš daleko. Ucho nemůže slyšet příliš vysoké nebo příliš hluboké tóny. Naše smysly pracují jen ve velmi omezeném rozsahu vnímání. Z toho, že naše smysly jsou přirozeně velmi omezené, vyplývá, že možnost dospět k realizovanému poznání jen skrze smyslové vnímání je stejně tak omezená.

Indická filozofie uznává možnost dospět k platnému poznání pomocí smyslového vnímání, ale na rozdíl od světských západních filozofií je smyslové vnímání samo o sobě považováno za nedokonalé a nedostatečné. Podle duchovních tradic Indie je realita tvořena vědomím a naše hmotné smysly nejsou schopny přiblížit se tomu, co se nachází mimo dosah jejich možností. Smyslové vnímání je tedy považováno za platné, je-li potvrzeno a podporováno realizacemi dávných proroků a výpověďmi o Absolutní Realitě, které se nachází ve svatých písmech jako Bhagavad-gítá.

Až doposud jsme se bavili o tématech, na kterých se shodují tradiční školy indické filozofie. Existují však i důležité rozdíly, o kterých si řekneme nyní.

Z hlediska pojetí absolutní reality můžeme jógové školy obecně rozdělit na monistickou a teistickou školu jógy. Monistická škola, do které patří Patandžalio škola, je na západě tak rozšířená, že je monismus běžně zaměňován za představitele celé indické duchovní kultury. Nejznámější učitelé indické duchovnosti ve skutečnosti patří do této školy – Rámakrišna, Vivékánanda, Šrí Aurobindo, Rámána Maháriši, Maháriši Mahéšjógí, Satja Sai Baba, Paramahansa Jogéšvaránanda a jiní.

Následovníci těchto populárních učitelů by se zřejmě ohradili proti tomu, že by měli být zmíněni na stejném seznamu. Nicméně koncepce nejvyšší reality je u všech těchto stoupců monismu téměř stejná. Prohlašují, že z konečného hlediska se duše v každém ohledu od Boha neliší (což v podstatě znamená, že každý je Bůh) a že Nejvyšší Realita – Bůh – je ve vyšším smyslu beztvará a neosobní (pojem jedné všeprostopující Nadduše neboli *Brahmanu*). Tomuto názoru teistické školy jógy silně odporují. Hlavní argument teistických škol je, že mezi Bohem a individuální duší existuje věčný rozdíl. Zastávají názor, že pokud by se duše v každém ohledu nelišila od Boha, proč by se tedy dostala pod vliv iluze a utrpení hmotného světa? To se zjevně neshoduje se samotným poznáním, že Bůh je všemocný, vševědoucí a absolutní v každém ohledu.

Stoupenci teistické školy zdůrazňují důležitost cíle jógy. V Indii existují různé druhy jógy, které se odlišují převážně díky různému názoru na nejvyšší cíl života. Teistická škola Šrí Čaitanji Maháprabhua, světce, na jehož učení je tato knížka založena, učí, že *bhakti-jóga* je nejvyšší podobou jógy, protože jejím nejvyšším cílem je božská láska. Podle Šrí Čaitanji je božská láska mnohem cennější než pouhé ukončení utrpení nebo osvobození ze světa pout, které je cílem monistických, jakož i buddhistických škol. Monistické školy mohou mluvit o lásce, ale co tato láska znamená, zůstává nejasné, jelikož je pro ně Absolutní Realita beztvará a bez rozdílu.

Teistické školy *bhakti* prosazují, že pro vznik lásky musí existovat milující a milovaný. Tato nepopíratelná pravda vytváří prostor pro filozofii božské lásky, který umožňuje věčný vztah mezi duší a Bohem.

Na tomto místě opustíme monistickou školu, včetně populární Patandžalio *aštánga-jógy*, a zaměříme naši pozornost na teistické školy *bhakti-jógy*.

*„Vždy na Mě myslí,
staň se Mým oddaným
a bezpochyby ke Mně
dospěješ. Už se nikdy
nenarodíš a dospěješ ke
Mně, do Mého sídla.
Slibuji ti to, protože jsi Můj
oddaný.“*

– Bhagavad-gítá 18.65 –

- Část druhá -

*Nauka o
seberealizaci*

BHAKTI A BHAGAVAD-GÍTÁ

Nejčastějším překladem slova *bhakti* je „oddanost“. I když je to velmi obecný pojem, pod kterým si různí lidé představují různé věci, znamená *bhakti* konkrétně oddanost Nejvyšší Bytosti a je proto synonymem teizmu.

V Indii existuje pět tradičních škol *bhakti*, zvaných *sampradája*. Všechny tyto školy *bhakti* uznávají existenci Nejvyššího Vládce (Boha) a potřebu věčně rozlišovat mezi Ním a individuální duší. Přestože v dnešní době, které dominuje věda, nemusí být idea Boha jako osoby oblíbená, má v Indii víra v osobního Boha stále velký vliv na život většiny lidí. Uctívání Boha zde přetrvává po tisíce let a *bhakti* lze najít i v nejstarších dochovaných písmech – svatých indických Védách.

Ponecháme-li tradiční víru stranou, z logického hlediska bude obtížné popřít existenci vědomé bytosti, která řídí vesmír a přírodní zákony. Každý bude snadno souhlasit s tím, že za vznikem všech důmyslně zkonstruovaných věcí na tomto světě, od jednoduchých nástrojů až po složité technologie, zjevně stojí nějaká osoba, nějaký inteligentní konstruktér. Přijmeme-li toto, proč by potom neměla za takovým mnohem složitějším a důmyslnějším výtvořem, jako je celý

vesmír, stát Svrchovaná Intelligence? To, že omezená lidská inteligence není schopna pochopit neomezenou inteligenci Svrchovaného Vládce, neznamená, že Bůh neexistuje. Poté, co je existence osobního Boha filozoficky přijatelná a přesvědčivá, zůstává otázka: „Jak můžeme Boha poznat?“

Lidé v Indii věří, že se Bůh v jistém čase zjevuje, aby znovu obnovil zásady náboženství a ukázal způsob jak Ho realizovat. Toto téma je společné pro většinu světových náboženství, kde se čas od času zjevují proroci, přinášející poselství z duchovního světa. V tomto ohledu je Indie z různých důvodů výjimečná. Především proto, že dalece předčí ostatní země počtem mudrců a světců, kteří se v ní zjevili. Ještě důležitější je, že se nevěří pouze v to, že zde sestupují boží proroci, ale i Bůh Samotný. Tato zjevení Boha na zemi se nazývají *avatárové* (božské inkarnace).

Bůh se může zjevit tak, že sesílá své zástupce v podobě světců a proroků, že se zjevuje Sám, anebo prostřednictvím zjevených písem. Protože se Pán osobně nezjevuje často a najít světce je stejně tak vzácné, jsou písma považována za nejvýznamnější. Jedním z neznámějších a nejautorizovanějších indických svatých písem je Bhagavad-gítá – „Zpěv Svrchovaného Pána“. V nádherných verších hovoří Pán osobně o vědě seberealizace ku prospěchu všech podmíněných

duši. V Bhagavad-gítě se s Bohem seznámíme jako s Krišnou, „tím, kdo všechny přitahuje“.

Gítá je kniha nejvyššího poznání o Bohu, duši, povaze hmotného světa a cestě seberealizace. Krišna prohlašuje, že „toto poznání je králem vzdělání, nejvyšší moudrostí a největším ze všech tajemství – nejvyšší skrytý poklad. Je to nejčistší poznání a jelikož umožňuje bezprostřední vnímání sebe sama skrze božskou realizaci, je esenciálním principem – a dokonalostí – všech náboženství. Toto poznání je nepomíjivé a zažívat ho přináší největší radost.“

Bhagavad-gítá je rozhovor mezi Pánem a Jeho oddaným Ardžunou, odehrávající se na počátku velké války. V této válce má Ardžuna bojovat proti svým příbuzným, ale to on nechce, přestože spravedlnost je na jeho straně. Krišna pak Ardžunovi vykládá Bhagavad-gítu. Říká mu, že nemusí bědovat, protože když zahyne tělo, duše neumírá. Duše je věčná a jen díky iluzi běduje Ardžuna nad tím, co je nevyhnutelné. Neboť kdokoliv se v hmotném světě narodí, jistě zemře a kdokoliv zemře, se jistě znovu narodí. Krišna vysvětluje, že jako člověk převléká své staré šaty, tak i duše přijímá v okamžiku smrti nové tělo.

Krišna dále učí Ardžunu nauce o seberealizaci a osvobození z pout hmotného světa. Varuje Ardžunu před nebezpečím hmotného chtíče a dává mu pokyny,

aby ovládal své smysly a svoji mysl a aby neustále meditoval o Svrchovaném Pánu. Takto Krišna popisuje různé procesy jógy. Jako nejvyšší ze všech jóg uvádí Krišna *bhakti-jógu*, jógu láskyplného odevzdání se Svrchovanému Pánu. Chce-li se Ardžuna dozvědět pravdu o *bhakti-józe*, radí mu Krišna, aby se obrátil na duchovního mistra, který realizoval Absolutní Pravdu.

Krišna na závěr Ardžunovi radí, že by se měl všeho vzdát a naprosto se Mu odevzdat. Říká: „Vždy na Mě mysl, staň se Mým oddaným a bezpochyby ke Mně dospěješ. Už se nikdy nenarodíš a dospěješ ke Mně, do Mého sídla. Slibuji ti to, protože jsi Můj oddaný.“

Posloupností učitelů *bhakti* přetrvávají v Indii tisíce let, až do dnešních dnů. Výjimečná je *sampradája* Šrí Čaitanji, neboť je to prakticky jediná škola *bhakti*, která byla přijata západním světem. Všechny ostatní formy indické duchovnosti, které se staly populární v Evropě a v Americe, jsou bez výjimky monistická ztvárnění Védanty (ačkoliv rozpoznat to není vždy snadné, protože monistické školy také mluví o Bohu, lásce a duši).

Škola Šrí Čaitanji se liší od ostatních škol *bhakti*, protože klade velký důraz na rozdávání transcendentální lásky k Bohu všem lidem, bez ohledu na jakékoliv společenské nebo hmotné kvalifikace. Za druhé se liší tím, že se snaží znovu nabýt úplného

citového potenciálu naší duše, jinými slovy mít důvěrný láskyplný vztah s Bohem Samotným, bez zábran a strachu z Jeho velikosti a neomezené moci. Je to Krišnova koncepce Boha, která vytváří prostor pro takový důvěrný vztah, a byl to Šrí Čaitanja jako Krišna Samotný, kdo přišel, aby ji učil Svým osobním příkladem.

ŠRÍ ČAITANJA

Šrí Čaitanja se zjevil na tomto světě roku 1486 v Západním Bengálsku. I když západní svět není se Šrí Čaitanjou tak docela obeznámen, je Jeho vliv na teistické myšlení Indie monumentální. V současné historii by bylo těžké najít mystičtějšího světce, jenž byl nazýván „zlatým vulkánem božské lásky“ a „mistrem oddané extáze“.

Šrí Čaitanja je považován za Svrchovaného Pána, Šrí Krišnu Samotného, jenž se zjevil na tomto světě, aby rozdával všem pokleslým duším *préma-bhakti* – transcendentální lásku k Bohu. O Jeho životě bylo napsáno mnoho podivuhodných příběhů. Svou láskou k Bohu přiměl tančit divokou zvěř a zaplavil města a vesnice Bengálska a Orissy společným zpíváním Krišnových Svatých jmen. Jeho životopisy vyprávějí, že jeho transy oddané extáze byly tak intenzivní, že

kameny pod jeho chodidly doslova tály.

Šrí Čaitanja toho sám napsal málo, ale svým četným následovníkům dal pokyny, aby systematizovali Jeho učení, což byl úkol, kterého se ujali s velkým odhodláním. Vylíčit podrobně Šrí Čaitanjovu filozofii není cílem této malé knížky. Také by to nebylo možné. Jen Jeho přímí následovníci napsali o Čaitanjově životě a filozofii tolik, že by jejich dílo zaplnilo celou knihovnu. Budeme proto pokračovat stručným popisem jejich základních principů.

Závěry Šrí Čaitanjovy filozofie by se daly shrnout následovně: Existuje Svrchovaný Pán. Ten je Absoluta, plný neomezeného poznání, neomezeného bytí a neomezené blaženosti. Bůh má osobní identitu a ve Svě původní podobě je známý jako Krišna, všepřitažlivý a věčně mladý transcendentální pasáček krav. Krišnovým ženským protějškem je Rádhá, Krišnova nejdražší. Aby vychutnal plnost Svě sladké hry božské lásky s Rádhou, vytváří Krišna nesčetné duše, se kterými zažívá věčné, láskyplné zábavy ve Svém sídle – transcendentálních pastvinách Vrindávany, zemi lásky. Tyto duše se s Krišnou kvalitativně shodují, liší se však kvantitou. Všechny duše jsou nepatrnými jiskrami absolutního vědomí, podobně jako částice slunečního světla jsou nepatrnými jiskrami Slunce. Duše jsou obdařeny svobodnou vůlí, bez níž by láska nebyla možná, neboť

k jejímu projevení je zapotřebí svobodné volby.

Některé duše své svobodné vůle zneužily a postavily do centra stvoření samy sebe. Aby jim to umožnil, stvořil Pán hmotný svět, ve kterém se všechny duše mohou považovat za Boha a navzájem si vládnout. Protože podle definice může být pouze jeden Bůh, existuje v hmotném světě, kde každá akce vytváří stejnou a opačnou reakci, věčný konflikt. Duše jsou podmíněny určitými mentálními a fyzickými pokryvy (myslí a tělem) a procházejí nesčetným množstvím životů a smrtí podle jejich nashromážděné *karmy*.

Když si duše uvědomí, že opravdové štěstí se ve smrtelném světě nikdy najít nedá, má právě díky své svobodné vůli možnost vrátit se opět domů, zpět k Bohu. Kvůli tomu sestupují do tohoto hmotného světa agenti z vyšší sféry (osvobozené duše), aby zde sloužili jako duchovní vůdci. Jsou to proroci a světci. Základní poselství pravých světců je vždy stejné – milovat Boha. Podle času, místa a okolností se může jejich učení lišit svým zaměřením. Každý věk má svůj vlastní, nejvíce vyhovující způsob, jak dosáhnout seberealizace.

V současném věku hádek a přetvářky se Pán Krišna zjevil jako Šrí Čaitanja, aby šířil poselství božské lásky, která může být snadno dosažena zpíváním a pronášením Svatých Jmen Pána. Tyto transcendentální

zvukové vibrace, vytvořené neustálým pronášením Svatých Jmen, očistí mysl a všechny vnější pokryvy duše pomalu zmizí. Čistá láska k Bohu, která dřímá v srdci, se pak projeví ve své plné slávě. Slavný bude den, kdy konečně odkryjeme tento nejskrytější poklad, a slavní jsou ti, jež nám pomáhají dosáhnout tohoto nejvyššího cíle.

Bhakti-jóga je dokonalým způsobem života. Jejím cílem je žít věčný a hravý život božské lásky ve společnosti Boha. Má tu moc pozvednout nás z vězení exploatace a vést nás do země oddanosti. Je sladká a vznešená a může být vykonávána všemi, bez ohledu na nějaké kvalifikace. K úspěšnému provozování *bhakti-jógy* je zapotřebí pouze dvou věcí: upřímnosti a pokory, dvou nejjádanějších a nejjzácnějších vlastností lidského života.

*V Gólóce Vrindávaně,
transcendentální zemi lásky,
hraje Krišna věčnou hru
lásky se všemi odevzdanými
dušemi. A nejodevzdanější
služebník Krišny je Jeho
transcendentální protějšek
Rádhá. Společně tvoří
Nejvyšší Realitu a vše
ostatní je výtvořem Jejich
zábav.*

- Část třetí -

*Tato kapitola byla sestavena z přednášek
Šríty Bhakti Vallabhy Tírthy Mahárádži.*

ZÁKLAD BOŽSKÉ LÁSKY

Dovolte mi stručně vysvětlit některé zásady, na kterých se zakládá učení Šrí Čaitanji.

Pán Čaitanja propagoval filozofii božské lásky bez ohledu na kastu, vyznání a náboženství. Mnoho duchovních procesů následuje zásadu *ahimsá*, což znamená neublížovat druhým. Ale lepší než se zříci negativního je zaměstnávat se v pozitivním aktu lásky, což znamená činit dobro druhým. Všechny živé bytosti jsou vzájemně spojeny a jsou částmi energie jedné všeprostopující Nadduše, neboli Boha. Měli bychom zrealizovat, že naše pravé já není ani naše fyzické tělo, ani jemnohmotné tělo, ale věčně existující blažená částička vědomí. Realizace našeho společného vztahu se Svrchovaným v nás vypěstuje vzájemnou lásku a náklonnost.

Bůh je nekonečný a absolutní. Nemůže existovat více než jedna absolutní nebo více než jedna nekonečná bytost. Existuje-li něco mimo nekonečno, ztrácí nekonečno svůj význam a stává se konečným. Nelze si představit ani částičku prachu nacházející se mimo nekonečno nebo mimo absolutno. Absolutno je určeno jako to, co existuje v sobě, pro sebe a samo od sebe, a to je Bůh. Vše se nachází v Něm a vše je Mu podřízeno.

Nekonečný je jeden a je osoba. Nic nemůže být příčinou něčeho. Všechny stvořené věci musí mít příčinu v něčem jiném než v sobě. Jsme jako částičky slunce pocházející ze slunce, substance. Tak jako září slunce, stejně září i jeho částičky. Podobně je Svrchovaný Pán majitelem všech druhů energií a duše emanující z Něj jsou aspektem jedné z těchto energií, tak jako paprsky vycházející ze slunce. Duše existují v Něm, díky Němu a měly by existovat pro Něj. Nikdy ale nemohou být považovány za totožné s Pánem, tak jako nelze považovat sluneční paprsky za totožné se Sluncem.

Ti, jež říkají, že Nejvyšší Realita nemá žádnou podobu a žádné energie, svádějí celý svět na špatnou cestu. Bůh nemusí mít hmotnou podobu, ale má podobu, která je transcendentální. Když nemá podobu příčina, nemůže mít podobu ani následek, a svět, jak ho známe, by neexistoval. Bůh má nekonečnou podobu a může také převzít iniciativu. Není možné najít štěstí nezávisle na Něm.

Bůh je všeho si vědomá podstata. Vědomí zahrnuje tři věci: myšlení, cítění a chtění. To, co vlastní schopnost myšlení, cítění a chtění se nazývá vědomá jednotka, neboli duše. Podíváme-li se na živé bytosti tohoto světa, můžeme vidět, že tělo je považováno za osobu nebo vědomou jednotku pouze tak dlouho,

dokud je v něm přítomna duše. To, co neprojevuje myšlení, cítění a chtění, je pouze hmota a nikdo nepovažuje mrtvou hmotu za osobu.

Bůh má tři vlastnosti vědomí v absolutní míře. Pokud můžeme přijmout, že individuální živá duše je osoba, co nám potom brání přijmout, že Absolutní Vědomí je osobní? On je neomezená osoba a Jeho Jméno je Krišna. Ačkoli má Krišna nespornou individuální podobu, je neomezený a projevuje nesčetné podoby a zábavy.

Přestože nyní žijeme v odloučení od Krišny, má Krišna schopnost nechat se námi poznat a dělá to prostřednictvím proroků a svatých písem. V Bhagavad-gítě, nejsvatějším písmu Indie, prohlašuje Krišna že je příčinou všech příčin. Etymologický význam slova Krišna je „ten, kdo všechny přitahuje a přináší všem potěšení.“ Krišna je všepřitahující princip. Má neomezené schopnosti nás přitahovat, a proto je Svrchovanou Osobou. Je ztělesněním veškeré existence, veškerého poznání a veškeré blaženosti.

Krišna je považován za Svrchovaného Pána hlavně proto, že s Ním můžeme prožívat všechny druhy vztahů. Krišna není pouze Bůh otec jako v křesťanství, ale také Bůh přítel, Bůh syn a dokonce Bůh milenec.

Dokud žijeme v tomto světě, budeme vystaveni třem druhům utrpení. Žádné štěstí netrvá věčně. Kolo

šťěstí a utrpení se neustále točí. Někdy si užíváme hmotných požitků a pak opět trpíme. Potěšení střídá utrpení a po utrpení opět přichází potěšení. Když lidé zatouží po osvobození od těchto tří druhů utrpení, způsobených iluzorní energií Svrchovaného Pána, začnou se ptát na příčinu tohoto utrpení a začnou hledat opravdový smysl života.

Absolutní Pravda existuje věčně a my máme přijít na to, jak ji vidět skrze deduktivní proces. K Absolutní Pravdě nemůžeme přistoupit pomocí induktivního procesu. Jakožto podmíněné duše jsme omezené bytostí. Náš intelekt je omezený, naše mentální schopnosti jsou omezené a cokoliv je vytvořeno myslí a intelektem musí být také omezené. Krišna vyjevuje Svoji věčnou duchovní podobu pouze odevzdané duši. Nikdo Ho nemůže znát proti Jeho vůli. Můžeme s Ním přijít do styku pouze na Jeho podnět a Jeho milost můžeme přivolat pevnou vírou a čistou oddaností.

Cokoli vidíme, je jako sen. Když sníte, považujete sen za skutečnost. Ale když se vzbudíte, zjistíte, že to nebylo opravdové. Celý svět je jako sen. A když se probudíme, uvidíme, že vše je iluzorní neboli *májá*. *Má-já* znamená „to, co není“. Svět není věčný. Pravé já je však jiné. Pravé já je *átmá*, neboli duše, která nezná zrození ani smrt. V Bhagavad-gítě říká Pán Krišna svému příteli Ardžunovi: „Procházeje dětstvím, mládím

a poté stárím až ke smrti zjistíš, že smrt je pouze jiný druh transformace. Když tělo zemře, duše nezanikne. Je věčná.“

Může vyvstat otázka: „Proč musíme sestoupit do tohoto pomíjivého světa utrpení a iluze?“ Hlavní příčinou našeho utrpení je to, že jsme zapomněli na náš věčný vztah se Svrchovaným Pánem Šrí Krišnou. Duše jsou nepatrné duchovní jiskry. Protože zneužily své relativní nezávislosti, postavily se proti Pánu a vyvinuly falešné ego, které je příčinou jejich příchodu do světa hmoty, kde je možné žít a zapomenout na Pána. Protože jsou lidé zahaleni Pánovou iluzorní energií, myslí si, že v tomto světě mohou dosáhnout štěstí. Avšak dosáhnout trvalého štěstí nezávisle na Pánu je nemožné.

Krišna ovládá všechno, ale nezasahuje do relativní nezávislosti duší. Může zasáhnout, protože je všemohoucí, ale kdyby tak učinil, bylo by individuální vědomí duše zničeno. Jaký prospěch tedy toto vědomí získá? Vědomí je velké bohatství. Bez svobodné volby, kterou vědomí zahrnuje, nemůže existovat láska. Krišna se tedy osobně zjevuje (nebo posílá Svě zástupce) a pokouší se přesvědčit ty duše, které se postavily proti Němu, aby Jeho učení přijaly dobrovolně. Bůh nechce zničit relativní nezávislost Svých nepatrných částíček. S kým by si užíval Svých zábav? Musí zde

existovat sloužící a obsluhovaný, potom zde bude existovat služba a bude zde existovat *préma*, božská láska. Existuje-li pouze jedna osoba, neexistuje žádná možnost láskyplného vztahu.

Protože jsme s Krišnou spřízněni jakožto Jeho neoddelitelné části, je naše láska ke Krišnovi přirozená. Nalézá se v duši. Tak jako se rodiče v tomto světě nepotřebují učit milovat své dítě, stejně tak se duše nepotřebují učit milovat Boha. Pravou povahou naší duše je láska, ale v současnosti je naše láska zahalena, protože jsme zneužili své relativní nezávislosti. Následkem toho jsme obklopeni Krišnovou iluzorní energií a sestupujeme do světa opakovaných zrození a smrtí. V tomto světě je vše řízeno *karmou*. *Karma* znamená, že za každou akci následuje opačná reakce.

Nemocí srdce každé spoutané duše je chtíč. Chtíč má tu vlastnost, že narůstá, je-li uspokojen. Když nalejeme do ohně olej, bude hořet intenzivněji. Stejně tak uspokojíme-li chtíč naplněním hmotných tužeb, naše touha po nich vzroste. Protože hmotné věci nemohou přinést trvalé štěstí, vede to k frustraci a hněvu. Spoutaná duše se chybně domnívá, že je pánem užívajícím si světa. Myslí si, že bude šťastná, získá-li objekty hmotného požitku. Proto se snaží získat peníze. Nezáká-li peníze, bude nešťastná, a když je získá, bude také nešťastná, neboť se bude strachovat, že o ně

přijde. Světské věci jsou takové – když je nezískáme, jsme nešťastní, a když je získáme, jsme také nešťastní, protože víme, že o ně jednoho dne přijdeme.

Naše mysl je zcela zaujata myšlenkami na hmotný svět. Těchto světských a bezbožných myšlenek se nemůžeme zbavit všech najednou. Bude to chvíli trvat. Naše mysl – stejně jako když fotoaparáty zachycují snímky – importuje myšlenky na hmotný svět prostřednictvím našich očí, uší, nosu, jazyka a kůže. Tyto rušivé myšlenky nezmizí, když je chceme z naší mysli vypudit. Jak toho můžeme dosáhnout? Měli bychom soustředit naši mysl na svaté věci. Mnoho duchovních škol praktikuje vyprázdnění mysli, ale to je negativní proces. Prospěšnější a snazší je zaměstnat mysl pozitivními a zbožnými myšlenkami. Praktikováním oddané služby budou všechny smysly zaměstnány činnostmi konanými s vědomím Boha. Tyto činnosti budou zaměstnávat naši mysl tak, že na světské dojmy zde nezbuďte místo.

Zaměstnáme-li takto své tělo a mysl službou Pánu, postupně zrealizujeme, že naše pravé já je věčnou částí Krišny a že naší povahou je milovat Pána celou naší bytostí. To je naplnění života a abychom ho dosáhli, měli bychom bez otálení začít praktikovat oddanou službu.

PRAKTIKOVÁNÍ BOŽSKÉ LÁSKY

Proč bychom se měli pokusit dospět ke Krišnovi? Když získáme úplnou realitu, získáme všechno. Krišna je Ten, Jehož dosažením dosáhneme všeho a Jehož poznáním poznáme vše. Pokud jednou dospějeme ke Krišnovi, nebudeme toužit po ničem jiném. Všechny naše touhy budou naplněny a všechny naše problémy vyřešeny.

Jediný způsob, jak dosáhnout lásky ke Krišnovi, je zaměstnat naše smysly, mysl a inteligenci v *bhakti-józe*, józe láskyplné oddanosti. Když naše smysly nezaměstnáme v transcendentální službě Šrí Krišnovi, vstoupí skrze ně do naší mysli světské myšlenky. To je důvod, proč bychom měli zabránit našim smyslům, aby si užívaly hmotných věcí. Toho může být dosaženo pouze jejich využitím ve službě Pánu pod vedením realizované duše. Když je Krišna spokojený, může nám dát příležitost, abychom Ho viděli. To se nazývá *bhakti*. To je duchovní praktikování božské lásky, jak je šířil Šrí Čaitanja. Naše láska k jiné osobě může vzrůst pouze tím, že ho nebo ji budeme milovat. Chceme-li, aby vzrostla naše láska ke Krišnovi, musíme Ho milovat.

Na základě předchozích činností jsme obdrželi naši současnou totožnost. Tato totožnost však není

pravá. „Jsem muž z té a té země, náležím do té a té kasty.“ – to jsou nesprávné a dočasné identifikace založené na hmotném egu. Když si budeme myslet, že patříme do tohoto světa, budou z nás materialisté. Všechno, co je vykonáno s hmotným egem, je světské. Naše pravé já je něco jiného. Naše pravé já je duše. Abychom se oprostili od všech těchto nesprávných identifikací, jež pokrývají duši, musíme praktikovat oddanou službu Svrchovanému Pánu pod vedením realizované duše. Lidské zrození je velmi výjimečné, protože pouze v lidském těle můžeme praktikovat duchovní život a můžeme být osvobozeni z pout hmotného světa. Našeho duchovního cíle nemůžeme dosáhnout bez praxe. Potřebujeme však pomoc. Stejně jako jde nemocný člověk k odbornému lékaři, aby se uzdravil, i my bychom měli jít za odborným duchovním lékařem, abychom se uzdravili z naší světské nemoci.

Většina podmíněných duší v tomto světě nemá chuť uctívat Pána, protože se s Ním necítí být nijak spřízněna. Má-li někdo s někým vztah, je tu automatický podnět této osobě sloužit nebo ji milovat. Rodiče se nemusí učit své dítě milovat. Díky jejich vztahu milují automaticky. Mezi námi je však jen málo těch, kdo se cítí být se Svrchovaným Pánem nějak spřízněni. Proto bychom měli následovat určitá pravidla a usměrnění duchovního života, která nám pomohou osvobodit se

od naší nesprávné identifikace a připoutanosti k hmotě. Nejdříve se tedy musíme naučit, jak milovat, a to tak, že budeme následovat pokyny, které nám dali světci. Časem pak budeme dělat pravidelný pokrok do bodu, kdy začneme cítit spontánní lásku k Pánu.

Ve svatých písmech nám dali světci pokyny, jak praktikovat *bhakti-jógu*. Z mnoha procesů jich bylo vybráno několik jako velmi důležitých. Nejprve musíme naslouchat transcendentálním příběhům popisujícím slávu Svrchovaného Pána. Takto můžeme dosáhnout filozofického pochopení povahy Nejvyšší Reality. To nám pomůže v našem rozlišování mezi skutečným a neskutečným a mezi dobrým a špatným. Skrze poslouchání příběhů o Pánu se tento transcendentální zvuk dotkne našeho pravého já a probudí ho.

Poté, co o Pánu slyšíme, měli bychom o Něm zpívat a tím Ho oslavovat. Měli bychom meditovat o Pánu a neustále na Něho vzpomínat. To očistí naše vědomí. Tak zaměstnáme všechny naše smysly ve službě Krišnovi. K těmto praktikám pak, díky jejich čistotě a transcendentální povaze, pozvolna vyvineme určitou připoutanost. Zaměstnáme-li se těmito činnostmi ve společnosti realizovaných duší, dosáhneme lásky ke Krišnovi. Tuto lásku mají všechny živé bytosti vrozenou. Nemůžeme ji probudit prostřednictvím pokání a odříkání, ale tato naše věčná povaha bude

automaticky probuzena, zachováme-li si společnost svatých oddaných.

Milujeme-li někoho, co děláme? Darujeme něco, co je nám drahé a přijímáme, co je na oplátku nabízeno nám. To je dávání a přijímání. Otevřeme naše srdce těmto osobám a nasloucháme jejich srdečným slovům. Sloužíme jim, dáváme jim různé druhy dobrého jídla a na oplátku přijímáme totéž. To je způsob, jak se stýkáme s lidmi, jež jsou našimi přáteli. Když se budeme takto stýkat se světskými lidmi, budeme připoutáni ke světským věcem. Zaměstnáme-li se však v takovýchto výměnách se světci, získáme lásku ke Křišnovi. Dáme-li světci něco z tohoto světa, přijme to a použije to ve službě Šrí Křišnovi. Poté, co to tímto způsobem posvětit, vrátí nám to jako *prasádám*, božskou milost. Tímto způsobem budeme dělat pokrok v duchovním životě a postupně vyvineme lásku ke Křišnovi.

Podle Šrí Čaitanji je nejdůležitější a nejúčinnější praktikou *bhakti-jógy* zpívání Svatých Jmen Pána. V tomto věku svárů a přetvářky, ve kterém žijeme, je velice těžké zaměstnat mysl meditací. Snadno jsme rozrušeni přílišným hlukem a znečištěním prostředí. V tomto věku lidé medítovat nemohou. Zpíváním Svatého Jména můžeme dosáhnout nejvyššího cíle, lásky ke Křišnovi. Svaté Jméno není hmotný zvuk, ale čistě transcendentální zvuková vibrace. Bůh a Jeho

Jméno jsou jedno a totéž.

Pronášejte Křišnovu jméno z nitra svého srdce. Haré Křišna. Dosáhnete všeho. Vaše mysl bude posvěcena. Všechny potíže budou odstraněny pronášením Jeho Jména. To je první výsledek. Jednou, až budou všechny potíže odstraněny, nebudete dále vystaveni lesnímu požáru hmotného života. V celém světě plane lesní požár, protože každý má falešné ego a myslí si, že patří do tohoto světa. Když ale milujeme Křišnu, vidíme, že všechny živé bytosti jsou s Křišnou spřízněny, a milujeme je kvůli tomuto vztahu. Měli bychom tedy přijmout útočiště u Šrí Křišny.

V Góloce Vrindávaně, transcendentální zemi lásky, hraje Křišna věčnou hru lásky se všemi odevzdanými dušemi. A nejodevzdanější služebník Křišny je Jeho transcendentální protějšek Rádhá. Společně tvoří Nejvyšší Realitu a vše ostatní je výtvozem Jejich zábav. Ve Vrindávaně je každý ponořen v *ánandam*. Osvobozené duše prožívají na každém kroku tu nejsladší, věčně narůstající extázi, protože cílem všech je uspokojit Rádhu a Křišnu. Centrum je jedno. Když nakreslíte různé kruhy s jedním středem, nebudou se protínat. Budou-li mít různé středy, budou se kruhy křížit a vzniknou kolize. Dokud budou existovat různé skupiny a různé středy, nelze zastavit boje v tomto světě. Tento hmotný lesní požár může být uhašen

pomocí Harinámy, pronášením *mahámantry*.

*Haré Krišna Haré Krišna, Krišna Krišna Haré Haré
Haré Ráma Haré Ráma, Ráma Ráma Haré Haré*

Musíme zpívat z nitra našeho srdce. Musíme plakat k Rádě a Krišnovi z nitra našeho srdce. Potom přijde Krišna okamžitě. Je v nás a veškerou moc dal Svému Jménu. Když pronášíme Jeho Jméno s vědomím našeho vztahu k Němu, budeme ponořeni do oceánu *ánandy* a *krišna-prémy*, božské lásky. Potom vždy, když budeme pronášet Jméno, budeme na každém kroku zažívat nekonečnou a úplnou ambrózii.

NAPLNĚNÍ BOŽSKÉ LÁSKY

Nejvyšším cílem života je božská láska ke Šrí Krišnovi a země zvaná Vrindávana je transcendentální říše, kde Krišna provádí mnoho druhů věčných zábav se všemi odevzdanými dušemi. Ve Vrindávaně můžeme uctívat Krišnu v souvislosti s jakýmkoliv možným vztahem, který si přejeme. Můžeme zde Pánu sloužit v neutrální náladě, ve služebnické náladě, jako blízký přítel, v náladě rodičovské náklonnosti, nebo dokonce v náladě manželské lásky.

Všichni Krišnovi společníci ve Vrindávaně jsou tak

milí. Jeho přátelé mu vyšplhají na ramena, aby utrhli ovoce z vrcholku stromů. Potom ovoce ochutnají, aby zjistili, jestli je dobré, než ho dají Krišnovi. Je tu tolik náklonnosti a důvěrnosti. V této zemi není žádný majestátní aspekt Boha. Obyvatelé Vrindávany, jež jsou odevzdanými a osvobozenými dušemi, myslí na Krišnu jako na svého přítele, dítě nebo milence. Každý je zde ponořen do oceánu blaženosti.

Milostné uctívání pasaček (*gópií*) je pro Krišnu nejvyšší. *Gópi* plně zaměstnaly všechny své smysly ve službě Šrí Krišnovi. Z *gópií* je nejlepší Šrí Rádhá, Krišnuv Absolutní Protějšek. Je zosobněním Jeho vnitřní energie extatické lásky a Její oddanosti Krišnovi se nic nevyrovná.

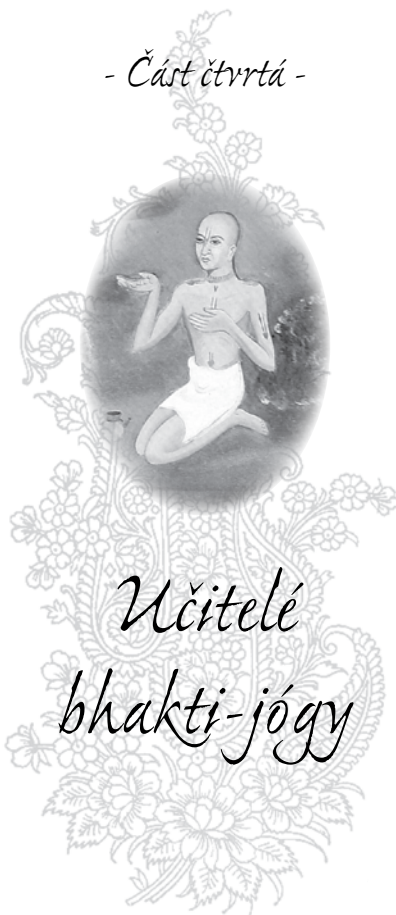
My bohužel po Krišnovi netoužíme. Když někdo opravdu touží po Krišnovi, nemůže se vrátit ke svému hmotnému životu. Všechny jeho hmotné vztahy jsou zničeny. Měli bychom tedy vyvinout touhu po oddanosti tak, že se budeme stýkat s čistými oddanými Pána. Jejich milostí budeme schopni dosáhnout *krišna-prémy*, božské lásky k Bohu, nejvyššího cíle života. Nebuďte tedy sklíčení. Upřímné duše nebudou nikdy podvedeny. Má láska vám všem.

Svámí B.V. Tírtha

*Obrat se na duchovního
učitele. Dotazuj se ho se
vší pokorou a věrně mu
služ. Seberealizované duše
ti mohou předat poznání,
neboť uzřely pravdu.*

– Bhagavad-gítá 4.34 –

- Část čtvrtá -

ŠRÍLA BHAKTIVINÓDA
THÁKURA (1838–1914)

Šrīla Bhaktivīnōda Thākura se narodil v roce 1838 v Západním Bengálsku, v Indii. Jako malý chlapec se velmi zajímal o duchovní témata a povahu Nejvyšší Reality. Byl pevně přesvědčen o existenci monoteistického, osobního Boha.

Své vzdělání získal na uznávané anglické střední škole. V té době ho začalo ovlivňovat vznešené učení Ježíše Krista. Krátce po přijetí na Kalkatskou univerzitu začal jeho literární talent v oblasti filozofie a náboženství vzkvétat. Tehdy začal Bhaktivīnōda Thākura psát články s duchovní tematikou, z nichž mnohé vyšly v prestižních novinách. V průběhu těchto univerzitních let byl blízkým přítelem Divendranátha Tágory, bratra slavného spisovatele a nositele Nobelovy ceny Rabindranátha Tágory.

Ve věku 28 let bylo Bhaktivīnōda Thākurovi přiděleno místo soudce, což byla v té době nejuznávanější vládní funkce v Indii. Krátce nato přišel do styku s biografií Šrī Čaitanji, proslulým vaišnavským světcem 15. století. Byl velice zaujatý filozofií Šrī Čaitanji, jehož náboženství božské lásky bylo založeno hlavně na zjevených písmech staré Indie. Od té doby

byl Bhaktivīnōda Thākura velkým obroditelem a předkladatelem Šrī Čaitanjoy školy *bhakti-jógy*, která za nejvyšší cíl života prohlašuje božskou lásku ke Svrchovanému Pánu, Šrī Křšnovi.

Bhaktivīnōda Thākura napsal mnoho knih (některé i v anglickém jazyce), písní a článků o vaišnavismu a filozofii Šrī Čaitanji. Byl také otcem Bhaktisiddhānty Sarasvatího, jenž se měl stát nejvýznamnějším světcem a učitelem *bhakti-jógy* 20. století.

ŠRÍLA BHAKTISIDDHÁNTA
SARASVATÍ THÁKURA
(1874–1937)

Šrīla Sarasvatī Thākura se narodil ve svatém poutním městě Džagannáth Purí, jako syn Bhaktivīnōdy Thākury. Od útlého dětství vynikal svou kvalifikovaností a zájmem o duchovní věci. Ve věku sedmi let znal nazpaměť všech 700 veršů Bhagavad-gíty.

V mládí z něho rostl jeden z nejbrilantnějších astrologů té doby a později mu bylo nabídnuto místo profesora na Kalkatské univerzitě. Bhaktisiddhānta toto místo odmítl a namísto toho začal vykonávat

intenzivní duchovní praktiky. Následujících devět let v ústraní meditoval 18 hodin denně o Svatých Jménech Boha, přičemž přijímal jen trochu jídla jednou denně.

Na přání svého otce začal roku 1914 pracovat na šíření univerzálního náboženství božské lásky propagovaného Šrí Čaitanjou. Od roku 1915 až do jeho odchodu roku 1937 vyrůstala mise, kterou Sarasvatí Thákura založil a nazval Gaudíja Math, aby se stala jednou z nejdůležitějších kazatelských misí té doby. Přitahovala všechny vrstvy indické společnosti, včetně vysokých úředníků britské vlády a indické státníky, jako byl např. S. Rádhákrišnan.

Sarasvatí Thákura měl mnoho významných žáků. V třicátých letech vyslal do Evropy některé ze svých následovníků, kteří se setkali s královnou a králem Anglie, s vůdčími politiky Německa a jiných zemí. Avšak až v druhé polovině 20. století se tři z Bhaktisiddhántových následovníků stali dobře známými hledačům pravdy západního světa. Byli to Šríla Bhaktivédanta Svámí Mahárádža, Šríla Bhakti Rakšak Šrídhara Mahárádža a Šríla Bhakti Pramóda Purí Mahárádža.

ŠRÍLA BHAKTIVÉDANTA
SVÁMÍ MAHÁRÁDŽA
(1896-1977)

Bhaktivédanta Svámí Mahárádža potkal svého duchovního učitele Bhaktisiddhántu Sarasvatího v roce 1922. Při jejich prvním setkání ho Bhaktisiddhánta požádal, aby kázal náboženství Šrí Čaitanji v anglickém jazyce. O mnoho let později, roku 1965 poté, co se vzdal svého života hospodáře (ve věku 70ti let a prakticky bez finančních prostředků), odcestoval jako vaišnavský mnich do Spojených Států, aby vyplnil přání svého Gurudévya. Po nějaké době počátečních těžkostí se mu podařilo založit Mezinárodní společnost pro vědomí Krišny, která se stala všeobecně známou jako hnutí Haré Krišna. Toto hnutí nabízelo alternativu a duchovní styl života, založený na zásadách staré védské kultury a učení Šrí Čaitanji.

Poháněno významným charisma Bhaktivédanty Svámího, jeho neúnavnou oddaností a poselstvím pravdy a krásy, se hnutí Haré Krišna rozšířilo během několika let po celém světě. Převážně díky jeho úsilí a jeho milosti byl západní svět obeznámen s bohatým dědictvím staré Indie.

ŠRÍLA BHAKTI RAKŠAK
ŠRÍDHARA MAHÁRÁDŽA
(1895-1988)

Tento velký sanskritský učenec potkal Sarasvatího Thákuru v roce 1927 a o pouhé tři roky později vstoupil na jeho přání do životního stavu odříkání (*sannjása*). Později se stal známý jako jeden z nejčistších učenců a světců Šrí Čaitanjoy teistické školy *bhakti-jógy*.

Poté, co Bhaktivédanta Svámí v roce 1977 z tohoto světa odešel, byl Šrīdhara Mahārādṣa útočištěm pro mnohé z jeho západních žáků. I ve svém pokročilém věku přes 90 let denně přednášel pro všechny, kteří mu přišli naslouchat. Byl schopen harmonizovat veškerou opozici a spojit rozporné názory ve vyšší syntézu. Styl jeho psaní je sladký a poetický, a vypovídá o hlubokém a intenzivním pochopení vědy o realizaci Boha.

ŠRÍLA BHAKTI PRAMÓDA
PURÍ MAHÁRÁDŽA
(1897-1999)

Šrīla Purí Mahārādṣa potkal svého duchovního učitele roku 1917. V roce 1923 se stal zasvěceným

žákem Bhaktisiddhánta Thákury, jemuž sloužil v těsné blízkosti až do jeho odchodu roku 1937. Potom žil na mnoha svatých místech a stal se vydavatelem četných devocionálních knih a magazínů.

Mnoho oddaných bylo přitahováno mimořádnou pokorou božské osobnosti Purí Mahārādži, z níž vyzařovala láska a srdečnost. Na jejich přání založil ve věku 90 let vlastní *ášram*. Dokonce i po svých stých narozeninách bez ustání inspiroval a vedl všechny hledače pravdy, následující cestu božské lásky. V listopadu 1999, když i on považoval svůj úkol za splněný, opustil tento hmotný svět, aby se znovu setkal se Svrchovaným Pánem v Jeho božském sídle.

ŠRÍLA BHAKTI VAIBHAVA
PURÍ MAHÁRÁDŽA
(NAR. ROKU 1913)

Šrīla Purí Mahārādṣa se narodil v blízkosti Berhampur v Orise, v Indii. Dosáhl bakalářského titulu na univerzitě v Berhampur. Poté se vyučil ajurvédským doktorem od věhlasného *kavirádži*, který byl žákem Bhaktisiddhánty Sarasvatího Thákury. V roce 1936 se i on stal Bhaktisiddhántovým žákem.

Jelikož byl velmi sečtělý ve vaišnavské i ajurvédské literatuře, požádalo ho několik duchovních bratrů, aby s nimi žil v *mathu* a pomáhal šířit učení Šrí Čaitanji Maháprabhua. Později působil ve vedoucích funkcích několika chrámů Gaudíja Mathu. Celý svůj život odevzdal službě svému duchovnímu učiteli a Svrchovanému Pánu, Šrí Krišnovi.

Ještě ve vysokém věku 92 let cestoval po celém světě a neúnavně kázal učení Šrí Čaitanji Maháprabhua v západním světě. Založil mnoho chrámů, aby nám dal možnost sloužit Pánu Krišnovi. Je zářící, laskavý a má hluboké poznání vaišnavské kultury. Z jeho řeči a pohledu vycházejí paprsky čistoty a klidu. Díky své přirozenosti a nezávistivému postoji má velmi důvěrné vztahy se všemi velkými představiteli gaudíja-vaišnavské kultury.

Šríla Bhakti Vallabha Tírtha Gósvámí Mahárádža se narodil roku 1924 v Assamu, v Indii. V roce 1947 dokončil studium filozofie na Kalkatské univerzitě. Později se setkal se svým duchovním učitelem Šrílou Bhakti Dajita Mádhava Gósvámí Mahárádžou a byl zasvěcen do gaudíja-vaišnavské školy *bhakti-jógy*, kterou šířil Šrí Čaitanja Maháprabhu, mistr oddané extáze z 15. století. Od té doby žije jako vaišnavský mnich. Když jeho duchovní učitel z tohoto světa roku 1979 odešel, stal se Šríla Tírtha Mahárádža prezidentem Šrí Čaitanja Gaudíja Mathu, který má jen v Indii více než dvacet center - *ášramů*. Od roku 1997 tráví Šríla Tírtha Mahárádža mnoho měsíců v roce cestováním po celém světě a povzbuzuje všechny svojí milou osobností a poselstvím božské lásky. Šríla Bhakti Vallabha Tírtha Gósvámí Mahárádža je současným prezidentem-*áčárjou* Šrí Čaitanja Gaudíja Mathu a zakladatelem organizace GOKUL (Global Organisation of Krishnachaitanya's Universal Love). Je také prezidentem World Vaishnava Association (WVA).

www.sreecgmth.org

www.gokul.org